

Datum
2025-10-17**Vårt dnr**
0153/2025**Ert dnr**
S2025/01291

Socialdepartementet

Hem för barn och unga. För en trygg, säker och meningsfull vård (SOU 2025:84)

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har enligt sin instruktion till uppgift att ur ett patient-, brukar-, och medborgarperspektiv följa upp och analysera verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg. Det är från detta perspektiv som vårt remissvar tar sin utgångspunkt.

Övergripande synpunkter

Vi instämmer i utredningens förslag. Vi anser att det är viktigt att regeringen arbetar för en ambitionshöjning inom samhällets vård och omsorg av barn och unga, och vi bedömer att utredningens förslag kan bidra till att förbättra förutsättningarna för en högre kvalitet i vården och omsorgen. Vi vill särskilt lyfta att det är positivt att utredningen har inhämtat och tagit hänsyn till barns och ungas erfarenheter och synpunkter.

Utredningen lämnar många förslag som var för sig kan bidra till att öka kvaliteten i vården och omsorgen, men de sammantagna effekterna av förslagen som helhet är svåröverblickbara. Det är därför viktigt att konsekvenserna av förslagen följs upp för att säkerställa att barnens och de ungas behov blir tillgodosedda. Det är särskilt angeläget att följa upp de förslag som innebär inskränkningar i barn och ungas grundläggande fri- och rättigheter.

Vi vill också lämna kommentarer på några av utredningens bedömningar.

Synpunkter på enskilda förslag och bedömningar

6.3 Nationellt uppdrag att stödja, följa upp och utvärdera reformen

Vi delar utredningens bedömning om behovet av att nationellt stödja, följa upp och utvärdera reformen. Vi anser att det är särskilt viktigt att följa upp om barns och ungas behov kan tillgodoses genom reformen. Det blir därför viktigt att bland annat följa upp om inriktningarna och antalet platser inom inriktningarna matchar behoven hos barn och unga.

Vi anser även att det är angeläget att reformen utvärderas utifrån barns och ungas perspektiv av en oberoende aktör. Vi ser att Vård- och omsorgsanalys kan bidra till en sådan oberoende analys genom att få i uppdrag att följa upp och utvärdera reformen.

Utredningens samlade förslag innebär en ambitionshöjning för vården och omsorgen av barn och unga. Samtidigt innehåller betänkandet många förslag som sammantaget kan innebära utmaningar för en del hem. Vi anser därför att det är angeläget att uppdraget genomförs inklusive att reformens resultat följs upp och utvärderas.

Vi vill här särskilt betona att det är viktigt att det genomförs insatser för att stödja spridningen och användningen av kunskapsstöd eftersom vi i andra sammanhang har sett att implementering av kunskap kan vara en utmaning (Vård- och omsorgsanalys, 2023. *Medel mot våld. Måluppfyllelsen för utvecklingsmedel och kompetensstöd till arbete mot våld i nära relationer*). Vi kommer fördjupa oss i frågan i en kommande rapport om kunskapsstyrning i socialtjänsten.

10.5.3 Regeringsuppdrag avseende rapportering av fysiska ingripanden och inskränkande åtgärder

Vi delar utredningens bedömning att det är angeläget att IVO årligen särskilt ska redovisa användningen av fysiska ingripanden och inskränkande åtgärder, och att användningen av åtgärderna bör utvärderas. Vi ser det dock som angeläget att IVO:s rapportering av användningen ska ske utan begränsning i tid, så länge åtgärderna får vidtas.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Jean-Luc af Geijerstam. Analytikern Caroline Larsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har analyschefen Hanna Larheden, chefsjuristen Catarina Eklundh Ahlgren, projektdirektören Marianne Svensson, utredaren Olof Widmark och juristen Ellen Ringqvist deltagit.

Jean-Luc af Geijerstam

Caroline Larsson